

NEAMUL ROMÂNESC

Instalarea noului Mitropolit al Moldovei.

Ziarele din Iași ni spun în ce chip a fost primit la Iași Mitropolitul Pimen.

O adevărată primire de Rege. La gară, o mulțime nemărginită, cuprinzând și pe clienții, evident de lege mosaică, ai lui Bădărău (aceasta, pentru ca Mitropolitul să nu uite cine a fost mare și tare în Iași). Înalt Preasfințitul se coboară din tren avînd cu el pe reprezentantul fabricii de episcopi, ministrul Ilavel, pe Vlădicii de Roman și Huși, cari ar fi fost bucuroși ca o cinste ca aceasta să li se facă lor, pe arhierii cu titulatura Botoșanilor și Burladului, veselul părinte Calist și părintele Calistral, luptătorul de pe vremuri împotriva Sinodului, pe decanul de la Teologie și pe administratorul Casei Bisericii.

Primarul e de față, venerabilul domn N. Gane; prefectul se rezervă pe mai tîrziu. Părintele Știubea, profesor până mai dîunăzi, om vechiu, și locmai de aceia cu inima caldă, ține o cuvîntare de bună venire, una din acele cuvîntări, pe care, părinte Pimen, numai preoții și arhierii din generația părintelui Știubea știa să le rostescă: simplă, sinceră, bisericască și patriotică. • Abia trei săptămîni au trecut de la marea serbare a

N-rul în țară 15 b.
În străinătate 20 »

ABONAMENTE:
Pe un an în țară 20 lei
În străinătate 25 »
Cu un-r vechi 50 b.

APARE:
MIERCUREA,
VINEREA
ȘI DUMINECA.
Director:
N. IORGA.

Redacția și
Administrația
Vălenii-de-Munte
Jed. Prubova

jubilentul de 50 de ani de la Unirea Principalelor și atmosfera răsună încă de entuziasmul, de iubirea, venerația și recunoștința către acel care prin Unire ni-a adus România de astăzi». Așa a zis părintele Știubei, arătând arhierelui său că Iașul știe mai puțin ca alte locuri să plece genunchii pentru rugăciunea lingușirilor către măririle care sint, dar că el nu uită pe acelea care au fost și au răspindit fapte bune.

Dar părintele Știubei a mai adăos și uceia că Iașul e «leagănul ideilor frumoase», că pe lângă «iubire» și «devotament» pentru noul șef al clerului se hrănesc și «speranțe» — părintele Știubei a voit să zică prin aceasta: speranțe de strictă călugărie fără una sau mai multe cocoane tirite de cirja arhierescă, speranțe de gospodărie bună fără reclamă, speranțe de cîrmuire energică fără coterii și fără a cere voie de la «domnu' Ministru», speranțe de sărăcie milostivă, ca a unui Veniamin și Iosif, cari nici bani de-o parte nu au pus, nici case cu două rînduri n'au clădit pentru frumusețile acestei lumi trecătoare. Și a încheiat părintele Știubei că salutarea de bună-venire se face — oarecum condiționat — «supt auspiciile acestor sentimente».

Apoi a venit trăsura de gală, escorta de roșiori, sunetul tuturor clopotelor, înveșmintarea, intronarea, cuvîntarea d-lui ministru, «masa întinsă» (ca banchetul pîr. Primat Atanasie). Din mijlocul acestei strălucite pompe s'a auzit alt glas de bătrîn, din aceeași generație ca a părintelui Știubei, glasul primarului Iașilor, și al unuia dintre cei d'întăiu scriitori ai neamului. Acest glas a spus complimente, pe care cine se amestecă în politică știe să le înfățișeze cu eleganță, dar a trezit înaintea noului Mitropolit pe «marii Mitropoliți din vechime», împodobiți cu «innalt patriotism» și cu «sfîntă cucernicie», răspîditori de «mîngiere în sufletele celor nenorociți» — sufletele fericitilor și fericitelor, acelea nu cer atîta grijă de arhieru — ; în sfîrșit din acest trecut d. N. Gane a făcut un exemplu pentru Mitropolitul Pimen Georgescu.

Un vînt de ideal pornind de la albele creștete de munte ale vechinii a trecut înlăturînd duhurile de mlaștină ale zilelor de ieri, cînd lăcomia de bani, iubirea femeii, necredința și politicianismul se răsăfășau în Palatul metropolitan al Moldovei, din păcatele celui Partenie, pus și el, ca și Mitropolitul Pimen, de «partid», pentru credința față de dînsul.

A simțit părintele Pimen acest aer curat și tare care, fără frică de mitra strălucitoare de aur și pietre false, i-a bătut drept în față?

Se va vedea. Un lucru nu trebuie uitat însă. În haosul Bucureștilor, vâlul negru al Mitropolitului Atanasie se pierde. La Iași, — dacă acestlalt Mitropolit nu va locui pe băncile Senatului, unde nu e nevoie de el, decit alunci, rare ori, cind e în discuție Biserica —, acolo la Iași vâlul negru se deslușește foarte limpede, sus, de-asupra valurilor vieții politice, și lumea e deprinsă a privi străbătător, pentru a vedea ce se ascunde supt el: monogamie, poli-gamie călugărească, sete de traiu bun și de bani mulți, vanități profane și iubire de sine însuși, sau un sfinț al pământului, muncitor pentru alții, iubitor de sine, bătrîn în trupul mort pentru poște, linăr ca ingerii în sufletul izvoritor de fapte bune?

Se vede bine la Iași, înalt Preasfințite. Adaug această înștiințare— pe care din suflet o doresc nefolositoare, gata fiind să adaug o pagină de laude cuvenite la Istoria Bisericii românești — la acelea cu care a fost primit la Iași, centrul bisericesc al «unui popor bun și blind», părintele Pimen Georgescu, care nu cunoaște încă destul acest oraș.

N. IORGA

Comercializarea administrației stabilimentelor de artilerie.

Există printre politicienii noștri anumite tipuri, care, luindu-și aere de economiști și apărători ai intereselor generale ale țerii, deschid procese unor anumite instituții românești — desăvirșite cu multe jertfe și muncă —, și anume pe tema lipsei spiritului comercial în administrația lor.

Multămită acestor pseudo-economiști, — a căror cultură și experiență sînt căpătate în cluburi și cafenele, — Statul român, cu toate instituțiile sale, este luat la oohi de vînătorii și acaparatorii de afaceri ai străi nătății; pentru ca apoi să-i propună vinderea sau închirierea unor astfel de instituții *de-abia romanisate*. Cine nu-și aduce aminte de mezatul care se deschisese în anii trecuți pentru vinderea Serviciului Maritim?

Încă citeva asalturi ale politicienilor cu apucături lăchiste, și acest serviciu — fala României pe mări și Ocean — ar fi trecut, *gata îndrumat*, în mâinile străinilor.

De citva timp, asemenea pseudo-economiști nă aparut și în oaste, ciutind același cîntec: *stabilimentele noastre militare costă enorm pe Stat, și ar fi o fericire să scăpăm de els*. De aici țesături de vorbe late pe această temă: în cluburi, cafenele, în străinătate și peste tot, astfel că nu e de mirare că unii ca al-de Krupp și Compania, se răped asupra prăzii lor cu atita lăcomie.

Din fericire, acești politicieni militari pierzindu-și tot creditul, planurile lor de a deschide mezatul pentru vinderea stabilimentelor tehnice a fost lesne dat pe față de falanga ofițerilor romîni ai artileriei

noastre, cari — să fie liniștită țara, — veghiază neadormiți la postul lor de onoare.

Se învinovățesc Arsenalul, Pirotechnia și Pulberăria noastră cum că spiritul de rutină și de biurocrație este atât de înrădăcinat în administrația acestor stabilimente, încît *comercializarea administrației* lor ar fi cu neputință, și deci ele, devenind un *izvor de pagube pentru Stat*, căutarea lor în reșie constituie o nenorocire.

Bre!... Auziți navală de terminî economic!...! Ei bine, fraților, cari pronunțați vorba *«comercializare în administrație»* și *«izvor de pagube pentru Stat»*, ați înțeles voi adîncimea acestor termeni? Ați dat voi dovadă, prin munca voastră, prin purtarea voastră, cum că vă doare sufletul de interesul înalt al țerii? Ați căutat voi să bateți cuiu sănătos acolo unde trebuia, înainte de a bate toba mezatului? Dat-ați voi, cu inima, mintea și ochii voștri, peste părțile rele ale acestor gospodării ostășești, pentru a le pune în regulă? Durutu-v'a pe voi inima de risipa ce veți fi văzut că se face acolo, pentru a lua măsuri să nu se mai facă? Sau *le vedeți, liceți și apoi trimbițați* pentru a arunca discreditul celei mai frumoase munci ostășești!

Într'un apropiat număr, vom arăta și boala de care tinjesc aceste gospodării, și pricinile mai adînci ale acestei boale, și leacurile — fiți pe pace, prin rețete simple, *apsite de înălțimea terminilor economici*, de cari habar n'aveți.

C. A.

O LĂMURIRE.

În n-1 12 din 6 Februar al acestui organ de publicitate, supț titlul: *Un alter protopopul Voia în Biserica din Regatul României*, părintele arhimandrit Iuliu Scriban a publicat — însoțit de lămuririle și reflecțiile cuvenite — două scrisori murdare ce i s'au adresat de preotul (?) Dobre R. Popescu, din Pitești. În amîndouă, numitul preot, știind relațiile prietenești dintre mine și păr. Scriban și presupunînd, în micimea sufletului său, că eu i-am dat impuls de a scrie P. S. Episcop al Argeșului, s'a ocupat și de persoana mea, aducîndu-mi în cea din urmă chiar o acuzație categorică, pe lângă altele lăsate a și le formulă în viitor. Deși conținutul cu adevărat bisericesc al scrisorilor și modul cuviincios cum apreciază pe păr. Scriban — destul de cunoscut în bine tuturor — m'ar scuti de a căuta să mă dezvinovățesc de aceia ce spune de mine în scrisori private (devenite acum publice) unul care de mult și-a pierdut busola, totuși, întru cît faptul ce-mi impută e prea grav — de a fi mîncat două mii de lei societății studenților în Teologie —, în interesul adevărului se cade a fi lămurit.

Drept, este tocmai contrariul. Datorită stăruinții mele, ca președinte activ al societății studenților în Teologie, și cu concursul binevoitor al d-lui dr. C. Chiricescu, Decanul Facultății de Teologie, ca președinte de onoare al societății, și al d-lui profesor Ioan Mihălcescu,

societatea studenților în Teologie are azi două mii de lei, fond inatacabil, în scrisuri funciare urbane, din cei 3.300 ce apucaseră a fi depuși de defunctul dr. N. Nitzulescu, pe numele său personal, la «The Bank of Roumania» și în contul cărora contractase o datorie de 1.200 de lei, ca avans pe deposit. Chiar acești 2.000 de lei, cît s'a mai putut scoate, în urma plății datoriei contractate, s'a u scos cu multe greutate, căci, nefiind depuși în numele societății studenților în Teologie, și aceasta nefiind persoană juridică-morală, spre a putea să-și caute dreptul, erau aproape să fie pierduți, de nu s'ar fi găsit modalitatea — primită și de Bancă — de a se ridica prin Decanatul Facultății de Teologie, Facultățile fiind persoane juridice-morale, și decanul Facultății de Teologie fiind Președinte de onoare al societății.

Plata datoriei defunctului Nitzulescu s'a făcut cu aprobarea societății și a fost cerută de împrejurări, întru cît, moștenitorii neplătind-o — din pricină care fie-mi iertat a nu le aminti, căci sînt cunoscute —, orice întârziere nu era decît în dauna societății, care la urma urmei tot la această soluție trebuia să rămînă. Realizarea acestei soluții cu ceva mai înaintea a însemnat un câștig pentru societate, scutindu-și venitul efectelor ce i-a u mai revenit, în urma luării împrumutului pe seama ei și achitării lui, de atacare prin plata dobînzilor datoriei contractate. La operațiunile de plată și ridicare a efectelor rămase a fost d. dr. C. Chiricescu, decanul Facultății, împreună cu mine. Efectele ridicate s'a u depus, potrivit dispozițiilor regulamentului societății, la Casa de Depuneri, și o mică sumă — pe care nu mi-o mai amintesc, dar care poate fi găsită în conda de venituri a societății pe acel an — de vre-o cîteva zeci de lei, ce s'a primit peste două mii efecte, s'a vîrșit societății la fondul disponibil. Adevărul așa, stă.

Se poate însă ca *pseudo*-preotul Dobre R. Popescu să se refere cu acusația adusă — în urma vre unei informații greșite ce va fi avînd de la vre unul ce poate să aibă sulleteste comunitate cu dînsul — la critica ce a căutat să se facă raportului comisiunii de control asupra activității comitetului presidat de mine, raport ce era destul de elogios și care cădea cu greu unor prieteni falși ai miei de pe atunci. Aste însă, lucru adevărat și fapt pozitiv, că aceasta n'a fost decît o înscenare — ca aceia ce face și preotul Dobre R. Popescu la societatea clericală «Frăția» din Pitești —, pe care acel ce s'a învoit s'o facă, din îndemnul altuia, în vederea ocupării unui loc în comitetul anului ce urmă, a trebuit să și-o plătească, cerînd, în urma verificării acuzățiilor ridicate, iertare în scris, societății și președintelui de onoare de ce a făcut, și trecîndu-se aceasta la ordinea zilei, lucru cu care ne-am împăcat și cel din comitet. Actele din arhiva societății, președintele de onoare d. dr. C. Chiricescu, care a fost și atunci și este și acum, cum și cel ce cunosc bine mersul societății și nu ascultă de clevetirile interesate ale unuia său a altuia, pot spune aceasta.

Dacă preotul Dobre R. Popescu poate proba altfel, probeze în mod public, ca e u să rămîn un înfierat, cu condiție însă să-și adune probele și să-și iea mărturiile de acolo de unde trebuie, iar nu de la răspîntii. Recurgerea sa însă la expedientul de a debita calomni, fie prin pamflete litografiate — cu ajutorul acelor de o teapă cu dînsul

și supt inspirațiunea probabilă a patronului său, cunoscut tuturor —, fie prin scrisori private, anonime, sau prin viu graiu, nu mă va atinge întru nimic și nu va micșora de fel credința sufletului meu că am datoria de a lucra în Biserica aceea ce folosește poporul nostru. Din potrivă, se va arăta dinsul și mai bine ceia ce este în adevăr: preot care nu-și înțelege rolul.

ICONOM MARIN D. PREOTESCU.

DIN BUCOVINA.

Asociația corpului didactic din Bucovina a ținut adunarea generală de constituire în Ianuar 1909, și a ales unanim pe profesorul de la școala Normală de învățători George Tofan. Vechea Reuniune a învățătorilor s'a desființat din mai multe pricini. Oamenii aleși la conducere nu erau în deajuns de orientați și hotărâți să îndrumeze învățătoria românească pe calea sigură și mintuitoare a culturii naționale. Îndată ce s'a deșteptat învățătoria din amorteala în care o ținea Stăpînirea, și-a dat seama de rolul important în rostul luminării și înaintării poporului și s'a dezlărat de cercurile internaționale ce le aveau învățătorii în fiecare district și care erau un mijloc de timpire și înjosire a simțului și demnității naționale. Acum doi ani, învățătoria și-a îndreptat privirile spre profesorul G. Tofan, cel mai orientat în cele culturale. În locul «Bezirkslehrervereinurilor» cosmopolite s'a înființat în districte «Reuniuni» ale învățătorilor, cu caracter național românesc.

În aceste Reuniuni s'a discutat multe probleme pedagogice, sociale, didactice și naționale. S'a ținut vre-o cîteva conferințe din istoria și literatura românească. Anul trecut, a ținut d. profesor I. Nistor o conferință din istoria Românilor, iar d. G. Tofan a vorbit despre curentul nou în literatura noastră, și despre îndrumătorii acestui curent; d. profesor L. Marian a citit mai multe bucăți din Sadoveanu și Goga la Reuniunea învățătorilor români din Rădăuți. În Ianuar 1909, au mai ținut d-nii profesori G. Tofan și L. Marian conferințe în Humor și Cîmpulung. Curentul nou naționalist prinde din ce în ce mai mult, și cucerește învățătoria românească din Bucovina. Credem că învățătorii noștri înțeleg chemarea lor și-și vor face cu conștiință datoria lor ca luminători ai neamului.

Alegerile comunale în Cernăuți. Orașul Cernăuți, Capitală a țerii, are un «statut autonom», o lege deosebită prin care se administrează. Consiliul comunal cuprinde cinzeci de membri aleși pe patru ani, din trei Colegii electorale. De curînd au fost alegeri parțiale în toate trei Colegiile și în mahalalele Horecea, Caliceanca, Clucucica, Roșă și Mănăstiricea.

La alegerile acestea, s'a dat luptă între partidele coalesate, cu Jidanul Straucher în frunte, ale Nemților liberali, Polonilor și Rușilor și partidul creștin-social al Românilor și Nemților.

Cu toate acestea, mulți Ruși și Poloni au mers cu Românii și cu Nemții creștin-sociali. Românii și creștinii-sociali au căutat să în-

fringă puterea lui Straucher și corupția jidovească din Consiliu și din administrația comunală. Cea mai mare sprăcă a banului obștesc se face în gospodăria comunei Cernăuți. Curajosul învățator M. Chisanovic a descoperit multe jafuri și a dat la iveală multe nedreptăți. În anul trecut, Cernăuțul a serbat un jubileu fictiv de patru sute de ani de la întemeierea sa, și s'a uel cheltnit pentru banchete Jidanilor și hămisișilor peste 80.000 de coroane din banii săracilor; ba chiar a cumpărat un lanț de aur primarului. Comuna îngrijește numai de centrul orașului, unde locuiesc bogătașii și bancherii jidani. Aici se află străzi bine pavate, măturate și luminate cu electricitate, aici întreține un liceu pentru fetele de Jidani, și toate școlile-s ținute în bună rinouială, pe cind marginile și mahalalele se află în cea mai desăvârșită miserie și ticăloșie. Ulițele nelgrijite, și în timpul nopții neluminate, școlile nereparate și nelcăpătoare; de un serviciu sanitar și de ajutorare, nici vorbă. Sute de copii de-al mahalagiilor, cari sînt cea mai mare parte Romini, nu umblă la școală, fiindcă Consiliul școlar orășenesc nu se îngrijește să fie copiii instruiți la vreme. Tuturor acestor abuzuri au încercat creștinii-sociali să li puie un capăt, și au presintat candidații inimoși, hotărîți să lupte împotriva corupției până la cuțite.

Aleși au fost în toate Colegiile candidații partidelor coalisate. Rominii și creștinii-sociali Nemți au arătat că viitorul e al lor, și în deosebi toți Rominii au dovedit de data aceasta că pot să fie uniți și să meargă solidari în toate afacerile. Străinii au rămas uimiți de solidaritatea Romnilor, și încep a înțelege că s'a trecut cu politica meschină de dezbinări supt felurite firme și în frunte cu felurite persoane dornice de mărire și putere.

În mahalala a reușit numai, în Roșă și Mănăstiricea, d. M. C. Scalat, pe program creștin-social. Reușita acestui candidat a umplut inimile tuturor Romnilor de o bucurie nespūsă.

În Roșă de șeisprezece ani nu a putut răzbate un Romin să fie ales. Abia acum, în unire cu Nemții creștini-sociali, am izbutit să alegem un Romin, pe care l-au dorit cu multă însuflețire Rominii din Roșă. «Dirigența națională» voia să puie un alt candidat, oamenii însă s'au rostit numai pentru d. Modest Scalat, și de altul nici nu au voit să știe.

D. M. Scalat s'a născut în mahalaua Mănăstiricea, a învățat în Cernăuți, și ca student universitar s'a interesat de soarta mahalagiilor romini. A înființat mai multe cabinete de cetire, și, împreună cu preotul Petru Popescu, și banca sătească. În fiecare Duminecă și sârbătoare petrecea în mijlocul lor și-i sfătuia și-i povățuia. Timp de opt ani a condus banca sătească din Roșă. E unul dintre întemeietorii societății studentești «Dacia» și un membru harnic în comitetul asociației cooperative «Prăvalia Românească» din Bucovina.

Neîntrerupt a sprijinit orice întreprindere economică. A plasat mai mulți băieți de țeran pe la meseriași și comercianți străini, și e inițiatorul întemeierii unui internat pentru ucenicii romini în Cernăuți. Și în calitate de consilier comunal va căuta să-și implinească datorile sa și să îmbunătățească soarta amară a alegătorilor săi romini.

Din 50 de consilierii comunali, numai 5 sînt Romîni, iar 18 Jidani, 17 Nemți, 4 Ruși și 6 Poloni. Majoritatea și puterea o au Jidanii: Orice ispravă se face e numai în folosul lor și al celorla pe cari-i sprijinesc ei. Dintre funcționarii întrebunțați în administrația comunală cea mai mare parte sînt Jidani.

Baluri și petreceri. Și anul acesta, ca și în alții, Romînii din Cernăuți și feluritele societăți au dat baluri și petreceri, la care se vorbește foarte mult nemțește, un obicei trist și nenorocit pentru noi. De altfel, s'au dat destule petreceri românești, și Romînii nu s'au mulțumit cu atîta, ci au mers și la cele ale străinilor. Mulți funcționari tineri, profesori secundari, cari-s chemați să facă educația națională odraslelor românești, domnișoare, deputați și studenți au «onorat cu prezența lor» balul societăților rusești («Karpats» și «Soiuz») și cel al Polonilor. Nu destul că străinii ne-au copleșit mai că pe toate căile, ni-au înstrăinat sufletul și ne-au îndepărtat de popor, dar se adău Romînii slabi de inger, cari se indeasă la veselile și petrecerile lor și-i sprijinesc ca să ne poată nimici mai ușor în orice privință. Acestea sînt încă păcatele generațiilor bătrîne și a citorva înconștienți dintre tinerii de acuma.

Datoria noastră e să înfierăm astfel de apucături dăunătoare și să-i facem pe cel rătăciți să înțeleagă rostul nostru românesc între străini, și anume că noi nu slătem aceia ce așteptăm miluire de la străini, ci de la noi înșine, că voim ca la orice prilej să se manifeste numai viața noastră și caracterul românesc. Noi trebuie să li impunem străinilor prin muncă cinstită și harnică, prin cultura românească și prin iubire de tot ce e al nostru, iar nu prin lingusire și prin aceia că ne virim într-una în sufletul lor.

VASILE LIȚU.

Serbările de la 24 Ianuar din centrele R. măniei.

Tirgu-Jiuului. În ziua de 24 Ianuar, tot orașul a fost împodobit cu drapelul național, iar pe la unele ferestre cu chipurile Domnitorului Cuza și Doamnei Elena.

La 10 și jumătate, s'a oficiat un Te-Deum, apoi a urmat defilarea trupelor, școlilor și societăților, ca de obicei.

După amiază, la 1, s'a ținut întâia serbare la casarmă. Sala de masă a trupel, foarte lucăpătoare, cuprindea pe soldații celor două regimente, ofițeri și mulți civili. A vorbit despre însemnătatea zilei d. colonel Tetrat și d. căpitan Em. Pirlianu.

Serbarea s'a continuat cu jocuri naționale, coruri și piesa «Sentinelă».

La 4, în sala Teatrului, întesată de lume, toate școlile, în frunte cu Gimnaziul și școala profesională de fete, au dat o serbare cu cîntece în cor mixt, cu recitări de poezii și dialoguri alese și cu desemnuri executate în cîteva minute de școlarii Gimnaziului: au plăcut mult și au fost aplaudate chipurile, bine reușite, ale lui Cuza-Vodă, Kogălniceanu și Alecsandri.

Cuvintare ținută de d. profesor Sterescu asupra desăvârșirii Unirii prin curajul lui Cuza-Vodă, în fața piedecilor dușmănoase ale citorva Puteri, și mai ales prin marile reforme care au pus temelia României de azi.

Seara, s'a făcut o frumoasă retragere cu torțe. — T.

Zimnicea. În ziua de 24 Ianuar, la 11, s'a oficiat un Te-Deum în biserica Sf. Împărați Constantin și Elena, întru pomenirea marilor patrioți cari au contribuit la Unire.

După amiazi, la 2, s'a ținut în sala Otelului Orient, în fața unui public numeros, o cuvintare ocazională, de d-na Elisa I. Popescu, institutoare a școlii de fete din localitate.

Apoi a urmat «Regele și Țara», recitare de școlari, «Pe-al nostru steag», cor mixt, compus din școlari și școlărițe.

Din partea Ligii Culturale a vorbit d. Corneliu Mărgineanu, farmacist din localitate, care a făcut apologia marelui Domn român Alexandru Ioan I-iu Cuza, ca unul care simbolizează Unirea Principatelor pentru veșnicie.

După cuvintarea bine simțită a d-lui C. Mărgineanu, s'a jucat piesa «Unirea», de către școlărițe frumos îmbrăcate în costum național.

S'a recitat «Curcanii», de către mai mulți școlari, «Flora Unirii», cîntată și jucată de școlari și școlărițe, «Moș Ion Roată și Unirea», dialog recitat de școlari. Iar la sfîrșit s'a cîntat cu multă însuflețire «Deșteaptă-te Romine».

Publicul, în mare majoritate țerani, a rămas foarte mulțămît de modul cum a fost executat întreg programul serbării în orașelul nostru, sărac în inițiative naționale.

Seara a fost un bal al Ligii Culturale, în salonul Otelului Orient, unde s'a petrecut bine până 'n spre ziua. — C. M.

DIN CENTRELE ROMÂNIEI.

Brăila. Pe afișul de întie reprezentație a trupel franceze, cu d-ra Blanche Toutain, e scris: «Se va juca, după cererea generală, pentru ca și domnișoarele să poată asista la spectacol, în loc de «Yvette», celebra piesă «La Souris». — Ingrată lume, să nu lași tu o domnișoară să joace roluri ce sînt permise a fi văzute numai de domni și doamne!...

* Sătenilor din Batogu, ajuși în cea mai neagră miserie, fără de hrană pentru ei și fără de nutreț pentru vite, datornici la proprietar și la banca populară, li s'a răspuns de către proprietarul A. F., căruia-i ceruseră ajutor, «că li dă ștreang». S'au plins atunci autorităților, și numai inspectorul agricol a găsit cu cale a face o adresă către Casa băncilor populare.

* În starea aceasta e aproape tot județul, și totuși măsuri nu se iea...

* Unul învățător, care cerea cu stăruință lemne pentru școală, i s'a răspuns de către administratorul de plasă G. D.: «D-ta ești din cei de la Neamul Romănesc».

Am dori să știm: localul său e lipsit de lemne și dînsul este expus gerului ca și bieții copilași ?

* «Minerva» a schimbat depozitarul jidan, alegînd un Român. S'a gîndit să dă ceva în schimb Neamului lui Israel : a dat afară un harnic corespondent român și a numit pe un Jidan.

* Judecătorul de instrucție, în conformitate cu legea, și-a dat ordonanța de urmărire în contra Jidanilor M. Leibovici și Reinhold, cari au falsificat registre și returnat fonduri de-ale Casei E. Behtes, deși Casa, grație stăruințelor lumii creștine, și-a retras pretențiile.

* La 15 Februar. a fost întrunirea carpiștă de discuție, asupra cauzelor de decădere a portului Brăila. Deși prin manifest se chemau «cetățenii brăileni fără deosebire de naționalitate», totuși străinii și-au cunoscut mai bine rolul lor și n'au participat la întrunire ; ei și-au dat mai bine seama decît acei ce au lansat manifestul, că n'au drepturi a dispune, decî nici a discuta despre gospodăria noastră. Sala, plină cu popor de jos, iar scena cu partizani carpiști. O notă bună a fost faptul că toți oratorii, afară de unul localnic, au căutat să evite politica. A făcut o rea impresie bucuria ce și-o manifesta d. Ion Grădășteanu, fost ministru, pentru introducerea «elevatoarelor în port.

La urmă, printr'o moțiune, s'a cerut Guvernului următoarele :

1) Reînființarea taxei de 50 de lei în ce privește transportul cerealelor, pentru egalitatea taxelor față de celelalte porturi ; 2) Construirea cheiului conform proiectului ; 3) Prelungirea și înmulțirea liniilor de drum de fier pe toată întinderea portului și facerea unei centuri cu gara de sus pe la vadul Linăriei ; 4) Legarea Brăilei direct cu muntele printr'o cale ferată ; 5) Construirea unei linii ferate directe Urziceni-Făucei ; 6) Construirea unui basin mai jos de cel actual pentru depozitele de cherestea și cărbuni ; 7) Înființarea unei taxe suplimentare pentru șlepurile încărcate cu cereale care cohoară pe Dunăre mai jos de Galați și 8) Înlesniri de tot felul necesare operațiilor din port. — T.

Craiova. D. N. N. Pop, fost deputat și aspirant la Primăria Craiovei sau Prefectura Doljului, scrie că ziua de 3 Februar 1907 e o zi «mare» fiindcă în acea zi s'a întemeiat cel mai puternic partid politic în România, supt șefia celei mai «valoroase» personalități, a d-lui Tache Ionescu, și fiindcă în acea zi s'a dat și celor mici «dreptul la viața politică, și s'au desființat, odată mai mult, privilegiile de clasă».

Fiindcă e interesant, îl vom urmări și mai departe : «Drepturile Omului, declarate de Constituția franceză după Revoluția franceză cea mare de la 1789, au fost declarate și la București la 3 Februar 1907 ! (Esclamarea e a autorului. Nu mai e nevoie să mai esclamăm și noi).»

Și în acel partid au intrat «cu toții», fiindcă au văzut : «adevărul și munca, dreptatea și bunătatea». Cu un cuvînt, toate lucrurile bune din lume. Fericit partid și fericii partizani, și mai ales fericții ei că a lor va fi Împărăția lui Dumnezeu !

* Cu iubitor de țeranî începe în «Doljul» o serie de articole cu titlul : «Ce trebuie să dăm țeranului nostru». Are grijă să păstreze anonimatul și să declare că, deși țeranii s'au răscolit, «numai în miserie nu se găsește țeranul

nostru astăzi» și pricina «destinelor periculoase» e faptul că n'are «cultură, n'are lumină».

Domnule anonim, nu lipsa de cultură a provocat răscoalele : și aiurea sint popoare lipsite de cultură și nu s'au răscolat. În gura justiției și a tunului nu se pun decît omenii nenorociți, cari nu mai au ce aștepta pe pămîntul acesta și caută aiurea, într'o altă lume o viață mai bună, pe care semenii lor nu li-au îngăduit s'o aibă nici măcar cit o aș dobitoacele. Și, cînd atîta lume «bună» se ocupă de protecția dobitoacelor, ce vrei să faci oamenii, cînd nu li se îngăduie să-și ducă, dacă nu un traiu omenos, cel puțin un traiu ca al dobitoacelor, privilegiate de clasa conducătoare, a căror grijă nu o uită ?

Înțelegeți odată că, dacă clasele culte se pot «mișca» pentru anumite idei și sentimente, clasele muncitoare, țerani, la noi, se mișcă și se răscoală numai și numai din pricina miseriei. Și în miserie se găsește țerantul român : altmîntrelea nu s'ar fi răscolat. Sătul și mulțămiiș nu stău niciodată în fața morții, oricît i-ar «instiga» turburătorii. Deci nu lipsa de cultură, ci miseria e cauza răscoalelor din 1917, și leacurile de aici vor trebui să pornească.

* Și în serbările cu caracter curat de hinelacere, cum a fost balul societății «Caritatea», clasele nu se amestecă de loc la Craiova, care are în privința aceasta toate păcatele Capitalei, fără să aibă o însușire măcar. Oraș lipsit de desăvîrșire de cultură și conștiință românească, îngă care se adaugă pretențiile ridicole de a contraface Bucureștii.

* D. N. Economu, șeful partidului conservator democrat și senator ales de liberalii nemulțămiiși și nedisciplinați, a declarat că, dacă la Colegiul al II-lea din București au căzut pe vremuri Rosetti, Brătianu și Kogălniceanu și acum au reușit candidații lor, reușita se datorește «dragostei tuturor pentru d. Tache Ionescu și necesității ce are Țara de un partid conservator-democrat».

Nu te credem, d-le N. Economu !

* D. N. Guran, căruia atîția dintre tachisti ar fi voit să-i deie șefia partidului, în locul d-lui Economu, a spus un adevăr cînd a declarat că partidul tachist exista înainte de a lua ființă : exista în aspirațiile lor și în dragostea șefului. Iar succesele se datoresc faptului de a fi corespuns unei «necesități adînc simțită».

Grandomania tachistă e pretutindeni, chiar la unii oameni cum e d. Guran, care se hucură, față de adversarii chiar, de o reputație mai bună, și care, totuși, spune că după marea «revoluție» din 1907 se cuvenia să se facă «ceva nou» de oameni «marți» cu idei «nouă», și aceștia sint, firește, tachistii, — cei mai mulți, zicem noi, pleava celor două partide.

«La situații noi», adaugă d-sa, «un partid nou și oameni noi.»

Deocamdată, le trecem și noi la răboj, aceste păreri, ridicole și grandomane. — V. MIHĂILESCU.

T toate noti ele necesc litate snt de N. Iorga.

I. DIN ȚARĂ.

Chestia țerănească.

De ce nu s'o fi resolvind de autoritatea competentă plîngerea locuitorilor din Păunești (Putna) împotriva primarului?

* Primim: În satul C. județul A., am văzut, în Ianuar, pe un ger cumplit, cîtiva sătenii stînd răzimați de zidurile caselor, la adăpost.

— De ce nu intrați în casă?

— Dacă e mai frig ca afară...

Alți sătenii au umplut casa cu paie, și dorm în paie ca porcii. Mai mulți de jumătate n'au făcut focul în sobă, în tot cursul iernii, decît de cîteva ori. În sat bintue scarlatina. Mai pe fiecare zi e cîte un mort. Vitele zbiară, oamenii tremură, copiii mor. E cea mai ticăloasă viață ce se poate închipui. Într'o casă erau doi copilași bolnavi. Doctorul vrea să ia la infirmerie pe cel care dădea semne că are să se scoale. Părinții nu zic nimic. Copilul începe însă să țipe, ca în ghiara morții, cum se vede scos pe ușa casei. Tatăl, cu secura în mînă, se pune înaintea doctorului:

— Lasă-mi copilul, d-le doctor, că fac omor.

Doctorul l-a lăsat, căci n'avea ce face. L-a încheiat însă proces-verbal de dare în judecată.

Peste o zi, vine administratorul plășii.

— Dă, mă, copilul la infirmerie.

— Nu-l dau.

— Măi, te pun la amendă și ești om sărac.

— Pune-mă; vind boii și plătesc.

Iată unde a adus miseria și neștiința pe țeranul nostru!... — I. F.

* Jandarmul din Cornu lângă Cimpina a ucis pe un sătean str pungîndu-l cu sabia.

Merită înaintat.

Evreii noștri.

«Adivor» se luptă cu Ițic Rubinstein, care-și dă numele de Sache Petreanu. Strigă după el: «Măi Jidane».

* Grevă a lucrătorilor tipografiei în care apar ziarele liberale din București. Causa: administratorul evreu care-l zvîntă în amenzi nechibzuite.

* Printre „desideratele” Camerei de Comerț din Iași, presidată de d. G. D. Șerban, fost deputat și efor tachist, dar la care s'a raliat și d. Marinescu, de la Banca Națională, precum și d. farmacist Jellea, membru fruntaș al partidului liberal-„național”, vă rog, dar în același timp și tovarăș cu Ițic sin Lupu, sau omul de paie al acestuia, la o fabrică de băuturi gazoase — printre desideratele „instituiției”, condusă de acești onorabili domni, zicem, e și acesta: ca Jidanii să poată face parte din Camera de Comerț din Iași!

Acesta e actul întâiu. Mine, și, dacă mergem așa, nu prea tîrziu, se va juca și actul al doilea, cu tablou: Ițic sin Lupu, viitorul președinte al

Camerei de Comerț din Iași, va cere ca Românii să nu mai facă parte din Camerele de Comerț, intru cit nu sînt comercianți și industriași serioși, ci numai *figuranți* ai comerțului și industriei — de carnaval. — A. C. C.

* Jidanii își bat încă odată joc de instituțiile țerii. Se știe scandalul ce l-au făcut, și continuă a-l face, *rabinii de la Iași*, refusind să primească jurămîntul *more iudaico*. Iată însă că *rabinii de la Vaslui* îl primesc, așa că, pentru ca să se aplice legea, judecătorii cu impreciații sînt siliți a se transporta de la Iași la Vaslui pentru prestarea jurămintelor jidovești. Aice însă proprietarii de băi jidani, ca să zădărnicească formalitatea, cer 150 de lei pentru o baie. Dăunăzi, ni povestește cu haz monitorul intereselor jidovești, ziarul „Opinia” din Iași, judecătorii și impreciații, cari plecaseră la Vaslui pentru un jurămint, au trebuit să se întoarcă, fără ca ei să se fi putut presta, din cauză că nu au voit să plătească 150 de lei.

Astfel legea și magistratura din Țara Românească a ajuns de risul tirtanilor, prelinși „*rabini*”, hotărînd fiecare după cum îi tună prin cap, și a' proprietarilor de „*budere*”, oprind Justiția în funcțiile ei. În așa hal a ajuns România noastră condusă de „*aî noștri*” partidelor, jidoviți! — A. C. CUZA.

* Ziarul jidovesc „*Egalitatea*” ni aduce știrca unui mare eveniment național: d-rul *Nathan Pulvermacher* a fost numit profesor *definitiv* la un gimnasiu din Berlin! — A. C. CUZA.

* S'ad descoperit hōjiile lui Heschelles, importator și exportator din Iași, Miereanul «Universului» scrie despre «*vinovat*» că: «comersanții fruntași din Iași îl compătinesc mult pe nenorocitul acestora».

Partidele noastre.

Cum anunță «*Ordinea*» programul ministerial al d-lui Stere :

«D. C. Stere ar fi un ocrotitor al intereselor străinilor de toate naționalitățile și ar avea avantajul asupra d-lui Djuvara de a nu face din chestiunea lucrătorilor o chestiune națională.»

Am înțeles.

Moravuri.

Pentru că e la ordinea zilei «*ingereasca*» administrație a d-lui prefect cutare, putem adăogi și noi, cei din localitate, cite ceva din cele ce știm cu privire la «*energia*» d-sale :

În timpul răscoalelor a bătut cu mină proprie, plină a obosit, pe sătenii din C., cari devastaseră circiuma unui grec.

A bătut, cu mina proprie, pe învățătorul I. P., amenințîndu-l cu revolverul. A insultat pe învățătorii în genere, în gara G., fiind acolo și fostul revisor școlar al județului și cîțiva preoți.

S'a exprimat rău despre activitatea d-lui Haret și despre a școlilor normale.

Nu se poate împăca cu învățătorii și preoții. La conferințele generale n'a vrut să-l vadă. Se spune că nu-i convine de loc «*activitatea extrașcolară*» a învățătorilor și a Ministrului lor.

Și multe altele, care dovedesc că în acel județ se administrează tot ca pe vremea răscoalelor. Cine nu crede azi, va crede mine. — I.

Felurite.

«Studentii ialomiţeni, în dorinţa unor mai strinse legături colegiale şi a cultivării idealului naţional, constituindu-se într'un cerc intim, fac cunoscut celorlalţi conjuţeni cari voiesc să adere, a-şi trimite adesiunea lor pe adresa : Cercul Studenţilor Ialomiţeni, Calea Griviţei 20, Bucureşti. — C.»

* Din frumosul testament al arhimandritului Nifon, care arată că era un suflet :

«Doresc să am cea mai simplă pogribanie, iar la cimitir să-mi fie corpul transportat noaptea, pe tăcute. Zgomotul mă înspăimintă.

Mama şi neamurile nu vor fi vestite decit mai târziu. Nu voiesc lacrimi, nici boceli : liniştea mormântului să mi se respecte. Doar nu am dispărut, ci în mod natural am plecat acolo unde eram aşteptat.»

* *Duminecă, la ora 2, obişnuitul curs de Istoria literaturii româneşti în aula Universităţii din Iaşi.*

* La Ligă, Vinerea trecută, d. I. Răducanu a vorbit despre însemnătatea naţională a asociaţiilor sâteşti.

* Un Oltean îşi aminteşte cu înduioşare de vremea cînd, la împărţirea premiilor, Domnul ţerii punea cuuuna pe capul şcolarilor harnici, iar Mitropolitul dădea cărţile.

O, de atunci am înaintat mult... Măricile, pînă şi la cele mai... mici, sînt nevăzute !

Gospodărie.

Funcţionarii comunali cer printr'o petiţie către Corpurile legiuitoare stabilitatea.

* «Biserica Română» ni dă ştirea că aurul cu care era spoită toată Biserica înnoită a Trei Ierarhilor s'a înnegrit în urma uoul tratament eroic cu caloriferul.

Gospodăria rea pedepşeşte astfel lucrul obraznic şi snobismul inconştient, pătrunse şi în lăcaşurile dumoezeşti ale vechilor ctitori evlavioşi, cari nu cruţau banul lor.

Dar, vorba e, banul ţerii, risipit pe poleiala grosolană a d-lui Le-comte de Nouÿ, banul ţerii sărace, cine-l dă înapoi ? Cine ?

* Buna îngrijire a făcut ca la spitalul de nebuni Mărcuţa o nenorocită să ardă de vie, legată în cămaşa de forţă lângă soba deschisă.

* Ni se scrie : «La Asilul Elena Doamna, pe lângă celelalte ateliere de confecţiuni există şi un atelier de confecţiuni pentru veşmintele preoţeşti şi arhierieşti, în care, cu ocazia serbătorilor Crăciunului, s'a executat o comandă de la Casa Bisericii, pentru mai multe rînduri de odăjdii, între care şi pentru Mitropolia din Tirgovişte.»

Oastea.

«Înfiinţadu se, în Regimentul III Dimboviţa, nr. 22, o bibliotecă a gradeilor inferioare, sînt rugaţi d-nii autori şi editori, cum şi orice suflete ce doresc a contribui la luminarea celor mulţi şi săraci cu învăţătura, a trimite ceia ce pot pe adresa : Biblioteca gradelor inferioare din Regimentul III Dimboviţa, nr. 22.»

II. DE LA ROMÎNII DE PESTE HOTARE.

Ardeal. Luăm act cu plăcere de declarația „Unirii” că Șaguna e pentru orice Român din Ungaria „marele bărbat al națiunii”.

Biserica are de spus în zilele noastre cuvinte de iubire, — flectare Bisericii din locul unde au așezat-o vremile. Iar năcazurile bietei lumi chinuite, de ce să le mai crească și ea!

Banat. La Oravița, în locul lui Brediceanu, a ieșit Siegescu, candidatul Guvernului. D. Gh. Pop de Băsești a avut 800 de voturi mai puțin.

În n-l viitor, tâlmăcirea acestei grele și rușinoase înfrîngeri.

Ungaria. În «Tribuna», un strălucit articol în care se spune apriat că altă figură face Serbia eroică apărînd pe ai ei de aiurea, cu orice risc, decît pașnica Românie a d-lui Sturdza ieri, a d-lui I. Brătianu azi, a d-lui C. Stere — cum trage dumnealui nădejde, apreciindu-se măgulitor, ca de obicei, — mine.

* În sfîrșit, bătrînul Ciocan, politicianul ajuns profesor de limba și literatura românească la Universitatea din Pesta, pentru că se întimplase a fi Român, trece la pensie.

III. ȚERI STRĂINE.

Serbia. Regele Petru a amnistiat pe toți osîndiții politici.

* *Se anunță din Ilusia că Serbia nu caută a-și valoră cererile prin arme, ci se lasă în grija Paterilor.*

* *În declarația noului prim-ministru Novacovicî înaintea Parlamentului: „Poporul Țîrb va jertfi pînă la cel din urmă din fiii săi înainte de a se fi stîns în el solidaritatea sentimentului național, care este primordial și fundamental în sufletul său.”*

Astfel poate fi foarte mare un popor mic!

Pentru fondul Cuza-Vodă.

Totalul sumelor din listele trecute: 2.693,85 lei.

Din Vălenț-de-Munte: I. Cereșanu 20 lei, S. Niculescu 4 lei, S. Tomeacu 3 lei, I. Butu 5 lei, A. V. 2 lei, A. B. 2 lei, I. M. T. 3 lei, M. M. 50 bani, Gh. Pirău 2 lei, Marghioala Dumitrescu 50 bani, I. Andronescu 1 leu, Tia Georgescu 1 leu, Măndica I. Muscau 50 bani, Florica Dumitrescu 50 bani, Sofia Tomescu 50 bani, Lina Niculescu 50 bani, Eugenia Antonescu 30 bani, Mița Slăniceanu 40 bani, Elena Tănăsescu 40 bani, Steliana Dinescu 50 bani, Filofteia Niculescu 20 bani, Maria Slăniceanu 20 bani, Bica Hornaru 20 bani, Maria Savu 20 bani, Elena Filip 20 bani, Smeranda Rădulescu 20 bani, Irina Brumărescu 20 bani, Maria Bonciu 20 bani, Aurelia Răvăgel 10 bani, Maria Oprea 10 bani, Ecaterina Gună 50 bani, Elena Antonescu 30 bani, Maria tîună 80 bani, Maria I. 20 bani, Maria Bălțeanu 20 bani, Elisa Bujoreanu 2 lei, Stana T. Gligore 60 bani.

Din Găiești: Dimitrie Bănescu 4 lei, Constantin Solomon 4 lei, I. P. Crețoiu 2 lei, Ștefan Smedeanu 2 lei, Ion N. Petrescu 2 lei, Franciac Tașcă 2 lei, Al. Angelescu 2 lei, A. Sardelly 2 lei, X. 2 lei, Nicolae Gheorghiu 2 lei, Frații Duță 2 lei, dr. Chiru 1 leu, Lt. G. Ionescu 1 leu, Mișu Nicolău 1 leu, Iancu Niculescu 1 leu, Lazăr Pateopol 1 leu, D. Herăscu 1 leu, Serafim Milcu 1 leu.

Victor N. Popp, Craiova, 40 lei.

La conferința din Rimnicu Vilcilor, prin chetă: 268 de lei.

Total: 3.088,85 lei.

POȘTA REDACȚIEI.

Gregor. Craiova. Vă rugăm a ni da adresa dv. Piesa e bună. N'o tipăriți!

„Neamul Românesc“

L I T E R A R

Cuprinde și tratarea într'o formă metodică și vastă a problemelor la ordinea zilei.

Iată sumarul „Neamului Românesc“ Literar:

Din viața Maramurășului românesc (urmare și sfârșit)	de N. Iorga.
Arta și iubirea (poesie)	» C. Manolache.
Cintec (poesie)	» Gh. Topârceanu.
Oștenilor din Regimentul 16 Suceava (poesie)	» Loc. N. Vulovici.
Vecina (poesie)	» Gh. Topârceanu.
Sonet (poesie)	» Oreste.
Sonet (poesie)	» A. Cotruș.
Amintiri din Ardeal	» T. O.
Sonet (poesie)	» I. U. Soricic.
Hermann și Doroten, traducere	» Oreste.
Rominismul în Bucovina (urmare)	» C. Iordăchescu.
Țeratul suedes (urmare)	» D. N. Ciotari.
Chestia reformei bisericești (un răspuns)	» Arh. I. Scriban.
Cugetări	» N. Iorga.
Fetele lui conu' Arghire (roman)	» Irina G. Lecca.
Situația școlilor românești din Ardeal și Țara-Ungurească (urmare)	» I. L.
Teoriile literare ale unui profesor de Universitate (d. G. Ibrăileanu)	» N. Iorga.
Cronica	» N. Iorga.

Prețul 50 de bani: de vânzare la depozitarii de ziare.

D-nii abonați îl primesc gratuit.

În cursul săptămânii viitoare, 22—28 Februar 1909

„Neamul Românesc“

**va apărea în trei numere suplimentare, cuprinzând
trei conferinți.**

Cel d'întaiū nunăr obișnuit se va tipari

LUNI, 1-iū MART, cu data de

≡ 3 MART 1909. ≡